

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Роль і значення дисципліни “Ринок фінансових послуг” у підготовці фахівців за спеціальністю “Фінанси” полягає у одержанні студентами глибоких знань з питань теорії та практики економічних відносин на фінансовому ринку, державного управління діяльністю фінансових ринків та їх учасників за умов ринкової економіки, навичок самостійного творчого мислення, прийняття оптимальних фінансових рішень, що забезпечують зростання прибутку та капіталу, стабілізацію діяльності фінансового ринку та зміцнюють фінансове положення його учасників. Вивчення дисципліни поєднує три блоки – теоретичний, практичний та самостійну роботу студентів.

Вивчення дисципліни “Ринок фінансових послуг” базується на фундаментальній підготовці студентів з таких дисциплін: “Гроші та кредит”, “Інвестування”, “Страховання”, “Фінанси”, “Фінансовий ринок”.

Знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни “Ринок фінансових послуг”, можуть бути використані в ході виконання дипломної роботи спеціаліста за фахом “Фінанси”.

Метою дисципліни “Ринок фінансових послуг” є формування системи знань з теоретичних та практичних аспектів управління фінансами за допомогою фінансових посередників та аналізу фінансових послуг.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- з'ясування сутності ринку фінансових послуг;
- вивчення методів і основних механізмів функціонування конкретних видів ринків фінансових послуг;
- оволодіння методами аналізу діяльності фінансово-кредитних установ на ринках фінансових послуг.

В процесі вивчення дисципліни послідовно розглядаються: відносини, що виникають у процесі руху фінансових ресурсів між державою, юридичними і фізичними особами та опосередковуються спеціалізованими фінансовими інститутами.

Вивчення дисципліни “Ринок фінансових послуг” повинно забезпечити з боку студентів:

ЗНАННЯ:

- сутності та структуру ринку фінансових послуг;
- основних видів фінансових послуг;
- функцій, які виконує ринок фінансових послуг;
- наукових засад побудови ринку фінансових послуг як цілісного механізму його державного регулювання;

УМІННЯ:

- проводити порівняльний аналіз в галузі фінансових послуг та визначення конкурентних переваг і вад окремих видів послуг.

На вивчення курсу за фахом “Фінанси” відведено:

- для денної форми навчання – 108 годин, з них – 45 годин лекцій та 30 годин практичних занять. Курс вивчається в дев'ятому навчальному семестрі;
- для заочної форми навчання – 108 годин, з них - 8 годин лекцій та 8 годин практичних занять. Курс вивчається в десятому навчальному семестрі;
- для післявузівської заочної форми навчання – 108 годин, з них - 6 годин лекцій та 4 години практичних занять. Курс вивчається в четвертому навчальному семестрі

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Спеціальність	Форма навчання	Семестр	Всього	Розподіл за семестрами та видами занять								Семестр атестація
				Лекції	Практ	Семін	Лабор. Роб.	Комп'ют. практ.	Контр. роботи	СРС		
										Всього	В тому числі, на виконання ІСЗ (вик.	
Фінанси	денна	9	108	45	24	-	-	-	6	33	15	іс
	заочна	10	108	8	8	-	-	-	-	92	30	іс
	післявузівського	4	108	6	4	-	-	-	-	98	30	іс

II. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Зміст навчальної програми курсу "Ринок фінансових послуг" розроблено у відповідності до Галузевого стандарту вищої освіти "Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра напряму 0501 – "Економіка і підприємство". / Колектив. авт. під загол. керівника А.Ф.Павленка. - К.:КНЕУ, 2002.

Тема 1. Характеристика нормативно-правової бази функціонування ринка фінансових послуг в Україні.

Поняття ринку фінансових послуг. Його місце та задачі у сучасній системі ринкових відносин. Види фінансових послуг. Структура ринку фінансових послуг. Процес надання окремих видів фінансових послуг. Взаємовідносини між різними видами фінансових послуг, порядок їх надання у випадку залежності.

Державне регулювання українського ринку фінансових послуг. Органи державної влади, що регулюють діяльність ринку фінансових послуг, визначають порядок надання фінансових послуг. Механізм формування взаємовідносин між учасниками ринку фінансових послуг та державними органами.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- економічну сутність ринку фінансових послуг;
- поняття фінансової послуги
- функції та задачі функціонування ринку фінансових послуг;
- структуру ринку фінансових послуг;
- основні показники ефективності функціонування ринку фінансових послуг;
- форми фінансових послуг;
- процес державного регулювання діяльності ринку фінансових послуг.

студент повинен вміти:

- оцінювати ефективність функціонування ринку фінансових послуг;
- приймати рішення у сфері діяльності на ринку фінансових послуг;
- розрізняти види фінансових послуг;
- виділяти функції та задачі державного регулювання діяльності ринку фінансових послуг.

Тема 2. Характеристика посередників та учасників ринку фінансових послуг в Україні.

Характеристика фінансових інститутів, діючих на ринку фінансових послуг. Функції окремих учасників ринку фінансових послуг. Поняття хейджерів. Їх функції. Сутність діяльності трейдерів на ринку фінансових послуг. Принципи, задачі та характеристика брокерської діяльності. Принципи, задачі та характеристика дилерської діяльності. Поняття маркет-мейкерів та маркет-юзерів. Сутність їхньої діяльності.

Ринок фінансового посередництва в Україні. Фінансове посередництво на ринку цінних паперів. Сутність операцій по наданню гарантій та поруки. Економічна сутність лізингових операцій на ринку фінансових послуг. Суб'єкти ринку фінансових послуг, які надають консультативні послуги. Комерційні банки як учасники ринку фінансових послуг. Страхові компанії. Пенсійний фонд як суб'єкт фінансового посередництва.

Поняття андеррайтингу. Механізм надання лізингових та факторингових операцій. Особливості формування прибутку при наданні фінансових послуг.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- економічну сутність функціонування комерційних банків на ринку фінансового посередництва;

- економічну сутність функціонування страхових компаній;
- економічну сутність діяльності дилерських та брокерських компаній, види їх операцій та послуг;
- види, задачі функціонування інвестиційних фондів та компаній як суб'єктів ринку фінансових послуг;
- порядок визначення прибутку від надання фінансових послуг.

студент повинен вміти:

- оцінювати ефективність діяльності посередників на фінансових ринках;
- приймати рішення щодо використанні послуг посередників фінансових ринків;
- оцінювати рівень плати за фінансові послуги посередників.

Тема 3. Фінансові послуги та операції на обліковому ринку.

Інструменти облікового ринку. Поняття та основні характеристики векселів, їх види. Посередницькі операції з векселями. Інструменти облікового ринку при наданні фінансових послуг. Функціонування комерційних банків як фінансових посередників на обліковому ринку. Сутність їх операцій з надання фінансових послуг на обліковому ринку.

Види фінансових послуг на грошовому ринку. Надання гарантійних послуг на обліковому ринку. Механізм проведення розрахункових операцій як фінансової послуги на обліковому ринку. Облік та переоблік векселів суб'єктами ринку фінансового посередництва. Зберігання векселів та інших інструментів облікового ринку як вид фінансової послуги. Купівля-продаж і обмін векселів та інших комерційних паперів за дорученням клієнту. Механізм формування прибутку від надання фінансових послуг на обліковому ринку.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- економічну сутність, задачі та функції роботи облікового ринку;
- види інструментів облікового ринку;
- характеристику фінансових послуг на обліковому ринку;
- види фінансових послуг на обліковому ринку;
- механізм обліку векселів, прибутковість даних операцій;
- механізм авалювання, доміціляції, інкасування та акцепту векселів;
- види операцій з обліку векселів.

студент повинен вміти:

- розрахувати розмір дисконту при обліку векселів;
- визначити прибутковість операцій авалювання, акцепту, доміціляції та інкасування векселів;
- розрахувати доходності надання фінансових послуг при обліку векселів;
- розрахувати прибутковість фінансових послуг при операціях купівлі-продажу векселів.

Тема 4. Фінансові послуги та операції на валютному ринку.

Види валютних операцій та послуг. Види фінансових послуг на валютному ринку. Діяльність центрального банку на валютному ринку. Державне регулювання процесу надання фінансових послуг на валютному ринку. Сутність та задачі функціонування валютних бірж. Види фінансових послуг на валютних біржах. Міжнародні фінансові послуги на міжнародних валютних ринках.

Комерційні банки як суб'єкти ринку фінансових послуг на валютному ринку. Фінансові послуги комерційних банків. Механізм розрахунку прибутковості цих фінансових послуг.

Сучасна система регулювання та контролю валютного ринку в Україні. Законодавчі акти, які регулюють процес надання фінансових послуг на валютних ринках. Органи державного регулювання діяльності фінансових посередників на валютному ринку.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- поняття валютного ринку, його функції та задачі;
- структуру посередників валютного ринку;
- класифікацію фінансових послуг на валютному ринку;
- діяльність комерційного банку як фінансового посередника на валютному ринку;
- порядок та органи державного регулювання процесу надання фінансових послуг на валютному ринку.

студент повинен вміти:

- визначати вид валютного ринку;
- розрахувати прибутковість надання фінансових послуг на валютному ринку;
- проводити страхування операцій з валютою;
- визначати вплив державного регулювання валютних ринків та операцій з валютою на ефективність надання фінансових послуг.

Тема 5. Фінансові послуги та операції на фондовому ринку.

Професійна діяльність на ринку цінних паперів. Поняття фондової біржі. Види фінансових послуг на первинному ринку цінних паперів. Механізм розрахунку доходності фінансових послуг на первинному ринку цінних паперів. Види фінансових послуг на вторинному ринку цінних паперів. Механізм розрахунку доходності фінансових послуг на вторинному ринку цінних паперів.

Методи розміщення цінних паперів поза фондовою біржею. Види цінних паперів, які знаходяться на ринку цінних паперів України. Види похідних цінних паперів. Особливості надання фінансових послуг, зв'язаних з похідними цінними паперами.

Поняття фондового індексу. Види фондових індексів. Механізм розрахунку фондового індексу. Функції фондових індексів. Економічна сутність та види індексу Доу-Джонса.

Державне регулювання фондового ринку України. Законодавча база регулювання процесу надання фінансових послуг на ринку цінних паперів України. Мета державного регулювання ринку цінних паперів. Органи державного регулювання діяльності фінансових посередників на ринку цінних паперів. Состав, функції та задачі Державної комісії з цінних паперів та фондової біржі.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- поняття ринку цінних паперів, особливості його функціонування, задачі та функції;
- класифікацію інструментів ринку цінних паперів;
- види фінансових послуг на ринку цінних паперів;
- механізм розрахунку прибутку від надання фінансових послуг на ринку цінних паперів;
- сутність міжнародного ринку цінних паперів;
- фінансові послуги на міжнародному ринку цінних паперів.

студент повинен вміти:

- визначати прибутковість фінансових послуг при операціях з цінними паперами;
- оцінювати вплив державного регулювання на ефективність операцій на ринку цінних паперів;
- оцінювати привабливість окремих видів цінних паперів;
- визначати прибутковість надання фінансових послуг на міжнародному ринку цінних паперів.

-

Тема 6. Фінансові послуги та операції на кредитному ринку.

Фінансові послуги на ринку банківських позичок. Види кредитів. Поняття акцептного кредиту. Авальний кредит. Сутність облікового кредиту. Економічна сутність факторингу та форфейтингу. Механізм розрахунку прибутковості даних фінансових послуг на кредитному ринку. Види фінансових послуг при наданні кредиту.

Комерційні банки як основні фінансові посередники на кредитному ринку. Визначення доходності надання фінансових послуг комерційними банками на кредитному ринку. Інші фінансово-кредитні установи – суб'єкти ринку фінансових послуг, які функціонують на кредитному ринку. Джерела отримання доходу від надання послуг на кредитному ринку.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- поняття кредитного ринку, його види, задачі та функції;
- структуру сучасної кредитної системи;
- види фінансових послуг на кредитному ринку;
- види фінансових послуг на міжнародному ринку кредитів;
- поняття та сутність операцій факторингу та форфейтингу;
- класифікацію посередників кредитного ринку.

студент повинен вміти:

- оцінювати ефективність надання фінансових послуг та надання кредиту фінансово-кредитною установою;
- визначати рівень ризику окремої фінансової послуги на кредитному ринку;
- розрахувати прибуток посередника кредитного ринку при здійсненні кредитування;
- розрахувати прибутковість операцій посередників кредитного ринку;

- оцінювати ефективність надання фінансових послуг на міжнародному кредитному ринку.

Тема 7. Міжнародний ринок фінансових послуг.

Функціонування міжнародних фінансових інститутів на ринку фінансових послуг. Інструменти міжнародного ринку фінансових послуг. Учасники міжнародного ринку фінансових послуг. Механізм надання фінансових послуг на міжнародному ринку фінансових послуг.

Фінансові інструменти та фінансова інформація на міжнародному ринку. Контроль та регулювання процесу функціонування міжнародного ринку фінансових послуг. Механізм розрахунку ефективності та прибутковості фінансових послуг на міжнародному ринку фінансових послуг. Інструменти світового ринку деривативів.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- поняття міжнародного ринку фінансових послуг;
- види фінансових послуг на міжнародному ринку фінансових послуг;
- склад учасників міжнародного ринку фінансових послуг;
- контроль та регулювання діяльності міжнародного ринку фінансових послуг міждержавними установами;
- механізм розрахунку прибутковості фінансових послуг на міжнародному ринку фінансових послуг.

студент повинен вміти:

- визначити прибутковість надання фінансових послуг на міжнародному ринку фінансових послуг;

- визначити вплив контролю та регулювання діяльності міжнародного ринку фінансових послуг з боку міждержавних установ на рівень доходності надання фінансових послуг;
- визначити рівень ризику при наданні фінансових послуг на міжнародному ринку фінансових послуг.

Тема 8. Ринок інвестиційних ресурсів.

Портфелі цінних паперів, їх типи. Фінансові послуги на ринку інвестиційних ресурсів. Комерційні банки як фінансові посередники на інвестиційному ринку. Сутність фінансової діяльності інвестиційних фондів та компаній на ринку інвестиційних ресурсів як фінансових посередників. Види фінансових послуг інвестиційних фондів та компаній. Методи розрахунку прибутковості надання фінансових послуг на ринку інвестиційних ресурсів.

Механізм формування та управління портфелем цінних паперів. Види фінансових послуг при формуванні та управлінні інвестиційним портфелем. Розрахунок прибутку при наданні фінансових послуг консультаційного характеру при формуванні та управлінні інвестиційним портфелем. Розрахунок прибутку при наданні фінансових послуг доручення при формуванні та управлінні інвестиційним портфелем.

В результаті вивчення теми:

студент повинен знати:

- сутність інвестиційного портфелю;
- види інвестиційних портфелів;
- економічну сутність ринку інвестиційних ресурсів;
- види фінансових послуг на інвестиційному ринку;

- методи розрахунку прибутковості фінансових послуг на ринку інвестиційних ресурсів;
- фінансові послуги з управління та формування інвестиційного портфелю за дорученням клієнта;
- методи розрахунку рівня доходності фінансових послуг з управління та формування інвестиційного портфелю за дорученням клієнта.

студент повинен вміти:

- оцінювати рівень доходності фінансових послуг на ринку інвестиційних ресурсів;
- визначати рівень прибутковості надання фінансових послуг на інвестиційному ринку;
- визначати доходність від надання фінансових послуг з управління та формування інвестиційного портфелю за дорученням клієнта.

ІІІ ПРИБЛИЗНА ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття №1 за темою 1

Мета – характеристика нормативно-правової бази функціонування ринка фінансових послуг в Україні.

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Поняття фінансової послуги.
2. Види фінансових послуг.
3. Сутність та структура ринку фінансових послуг.
4. Державне регулювання діяльності ринку фінансових послуг.
5. Законодавча база діяльності ринку фінансових послуг в Україні.
6. Функції ринку фінансових послуг в сучасній системі хазяйнування.

7. Склад осіб, які мають право займатися діяльністю за надання фінансових послуг.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- оцінювати ефективність функціонування ринку фінансових послуг;
- приймати рішення у сфері діяльності на ринку фінансових послуг;
- розрізняти види фінансових послуг;
- виділяти функції та задачі державного регулювання ринку фінансових послуг.

Заняття №2 за темою 2

Мета – характеристика посередників та учасників ринку фінансових послуг в Україні

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Поняття, функції та задачі функціонування фондових бірж.
2. Поняття, функції та задачі функціонування валютних бірж.
3. Сутність інвестиційних фондів та компаній.
4. Комерційний банк як посередник ринку фінансових послуг.
5. Класифікація учасників ринку фінансових послуг.
6. Класифікація посередників ринку фінансових послуг.
7. Механізм здійснення операцій надання фінансових послуг учасниками фінансових ринків.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- оцінювати ефективність діяльності посередників на ринку фінансових послуг;

- приймати рішення щодо використання послуг посередників ринку фінансових послуг;
- оцінювати рівень плати за фінансові послуги посередників.

Заняття №3 за темою 3

Мета – вивчення сутності фінансових послуг та операцій на обліковому ринку

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Поняття облікового ринку.
2. Види інструментів облікового ринку.
3. Фінансові послуги при операціях з векселями.
4. Порядок надання кредитів та позик під заставу векселів.
5. Механізм надання фінансових послуг інкасування, доміціляції та авалювання векселів учасниками та посередниками ринку фінансових послуг.
6. Інструменти облікового ринку.
7. Визначення вартості та доходності послуг учасників та посередників ринку фінансових послуг на обліковому ринку.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- розрахувати розмір дисконту при обліку векселів банківськими та іншими фінансово-кредитними установами, які є посередниками;
- визначити прибутковість операцій авалювання, акцепту, доміціляції та інкасування векселів;
- розрахувати доходності операції обліку векселів при простих та складних відсотках;
- розрахувати прибутковість операції купівлі-продажу векселів.

Заняття №4 за темою 4

Мета – вивчення сутності фінансових послуг та операцій на валютному ринку

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Загальна характеристика валютного ринку, учасники і структура.
2. Діяльність учасників валютних ринків, їх функції.
3. Особливості надання фінансових послуг на валютного ринку.
4. Валютні операції і визначення їх доходності.
5. Механізми встановлення валютних курсів.
6. Посередницькі операції з іншими валютними фінансовими інструментами.
7. Сучасна система регулювання процесу надання фінансових послуг на валютному ринку в Україні.
8. Фінансові послуги на міжнародному валютному ринку.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- визначати вид валютного ринку;
- розрахувати прибутковість фінансових послуг на валютному ринку;
- проводити страхування операцій з валютою;
- визначати вплив державного регулювання валютних ринків та операцій з валютою на ефективність цих операцій.

Заняття №5 за темою 5

Мета – вивчення сутності фінансових послуг та операцій на фондовому ринку

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Особливості ринку цінних паперів, його функції та інструменти.
2. Діяльність з надання фінансових послуг на первинному та вторинному ринку цінних паперів.
3. Механізм посередництва при купівлі-продажу цінних паперів.
4. Фінансові послуги на міжнародному ринку цінних паперів.
5. Показники, які характеризують прибутковість та привабливість фінансових послуг на фондовому ринку.
6. Механізм розрахунку доходів від операцій з фінансовим активом міжнародного ринку цінних паперів.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- визначати прибутковість фінансових послуг при операціях з цінними паперами;
- оцінювати вплив державного регулювання на ефективність фінансових послуг на ринку цінних паперів;
- розрахувати економічні показники діяльності фінансових посередників ринку цінних паперів;
- оцінювати привабливість фінансових послуг окремих видів операцій з цінними паперами;
- визначати прибутковість від надання фінансових послуг на міжнародному ринку цінних паперів.

Заняття №6 за темою 6

Мета – вивчення видів фінансових послуг на кредитному ринку, сутності міжнародного ринку фінансових послуг

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Структура кредитного ринку та характеристика кредитної системи в Україні.
2. Організаційно – економічні засади надання фінансових послуг на кредитному ринку.
3. Основні показники, які розглядаються при наданні фінансових послуг на кредитному ринку.
4. Сучасні фінансові послуги на ринку капіталів.
5. Особливості надання фінансових послуг на міжнародному кредитному ринку.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- оцінювати ефективність операцій надання фінансових послуг на кредитному ринку;
- визначати рівень прибутковості операцій фінансового посередництва;
- визначати рівень ризику окремої фінансової послуги на кредитному ринку;
- розрахувати прибутковість операцій посередників кредитного ринку;
- оцінювати ефективність надання фінансових послуг на міжнародному кредитному ринку.

Заняття №7 за темами 7, 8

Мета – вивчення фінансових послуг на ринку інвестиційних ресурсів

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Основні види фінансових послуг на ринку інвестиційних ресурсів.
2. Суб'єкти та посередники на інвестиційному ринку.
3. Визначення прибутковості надання фінансових послуг на інвестиційному ринку.

4. Визначення ризику при наданні фінансових послуг на ринку інвестиційних ресурсів.
5. Методи страхування посередників при надання фінансових послуг на ринку інвестиційних ресурсів.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- оцінювати рівень доходності фінансових послуг з інвестиційним портфелем;
- оцінювати рівень ризику фінансових послуг на ринку інвестиційних ресурсів;
- проводити ефективне страхування ризиків при наданні фінансових послуг на інвестиційному ринку;
- використовувати теорію Марковіца при наданні фінансових послуг на ринку інвестиційних ресурсів.

IV ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

На індивідуальну роботу студентів **денної форми навчання** по вивченню дисципліни “Ринок фінансових послуг” передбачено 33 годин, які витрачаються студентами на підготовку рефератів. Заслуховування та обговорення рефератів відбувається на практичних заняттях, що поширює знання студентів по окремим теоретичним та практичним питанням. Крім того, об’єктом індивідуальної роботи є матеріал, який не може бути опрацьований на практичних заняттях з причини обмеженого часу аудиторних занять.

Перелік тем рефератів наведено у додатку А даної навчальної програми.

На індивідуальну роботу студентів **заочної та післявузівської форм навчання** по вивченню дисципліни “Ринок фінансових послуг” передбачено 92 та 98 годин. Об’єктом індивідуальної роботи є матеріал, який не може бути опрацьований на лекційних та практичних заняттях з причини обмеженого часу аудиторних занять.

V КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Для контролю за освоєнням матеріалу по навчальній дисципліні “Ринок фінансових послуг” **денної форми навчання** використовуються такі форми поточного контролю:

- підготування доповідей або рефератів по окремих розділах курсу, тематика яких визначається викладачем;
- виконання аудиторних контрольних робіт;
- рішення типових ситуацій та задач по основних темах курсу на практичних заняттях;
- поточний контроль за засвоєнням матеріалу в ході проведення практичних занять із студентами.

Навчальним планом дисципліни передбачено 3 контрольні роботи.

Навчальним планом дисципліни передбачено 2 контрольні роботи.

Перша контрольна робота охоплює теми 1-4. Її мета - перевірити знання студентів щодо фінансових послуг на обліковому та валютному ринках.

Друга контрольна робота охоплює теми 4-8. Її мета – перевірити знання студентів щодо особливостей надання фінансових послуг на фондовому та кредитному ринках, а також знання механізму функціонування міжнародного ринку фінансових послуг.

Завдання на контрольні роботи наводяться в додатку Б навчально-методичного комплексу дисципліни “Ринок фінансових послуг”.

VI. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Методика вивчення дисципліни “Ринок фінансових послуг” **для денної форми навчання за фахом “Фінанси”** базується на засвоєнні студентом лекційного матеріалу, навчально-методичної літератури, законодавчих та нормативних актів, виконанні контрольних робіт, самостійних робіт, тестових завдань, вирішенні комплексних ситуаційних задач.

Методика вивчення дисципліни “Ринок фінансових послуг” **для заочної форми навчання за фахом “Фінанси”** базується на засвоєнні студентом лекційного матеріалу, навчально-методичної літератури, законодавчих та нормативних актів, виконанні контрольних робіт.

На лекціях викладається основна частина теоретичного матеріалу, доповненого прикладами. Питання навчального курсу, які, завдяки обмеженості часу навчальних занять, не можуть бути розглянуті на лекціях, повинні бути опановані на практичних заняттях в ході заслуховування докладів та рефератів.

Основні цілі практичних занять – розвиток навичок рішення конкретних задач, формування комплексного розуміння взаємозв'язків на фінансовому ринку. Основні засоби розвитку подібних навичок – розбір

навчальних тестів і задач, дискутування проблем для творчого обговорення, аналіз конкретно-господарських ситуацій.

Контроль знань студентів передбачає:

- контрольні роботи;
- самостійні роботи;
- усні відповіді;
- виступ с доповіддю на практичному занятті;
- тематичне тестування.

Наочність навчальних занять забезпечується використанням слайдового матеріалу та відеопроєктора.

VI. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Основна література

- 1 Про цінні папери та фондову біржу: Закон України від 18 червня 1991 року № 1201-ХІІ (зі змінами від 10 вересня 1997 року № 527/97-ВР)// ВВР. – 1991. - № 38. – Ст. 508.
- 2 Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовтня 1996 року № 448/96-ВР// ВВР. - 1996. - № 51. – Ст. 202.
- 3 Про банки та банківську діяльність: Закон України від 20 березня 1991 року № 872 – ХІІ// Кириченко О. та ін. Банківський менеджмент. – К., 1999. – С. 656-671.
- 4 Про лізинг: Закон України від 16 грудня 1997 року № 723/97 – ВР// Голос України. – 1998. - № 5 (13 січня). – С. 11.
- 5 Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 року 315-93 // Голос України. – 1993. – 30 листопада.
- 6 Про інвестиційну діяльність: Закон України // ВВР. – 1992. - № 10 – Ст. 138.
- 7 Положення про міжбанківські розрахунки в Україні: Затверджено постановою правління НБУ від 21.03.96, №65-к, НБУ 1996. – 120 с.
- 8 Герасименко Р.А. Финансовый рынок. Теория. Практика организации в Украине. – Донецк: КИТИС, 2000. – 330 с.
- 9 Шелудько В.М.Фінансовий ринок: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2002.- 535 с.
- 10 Михайлов Д.М. Мировой финансовый рынок. Тенденции развития и инструменты. – М.: «Экзамен», 2000 г. – 768 с.
- 11 Рынок ценных бумаг и биржевое дело: учебник для вузов/ Под ред. Проф. О.И. Дегтярёвой, проф. Н.М. Коршунова, проф. Е.Ф. Жукова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 501 с.
- 12 Маслова С.О., Опалов О.А. Фінансовий ринок: Навчальний посібник.-К.: “Каравела”; Львів: “Новий Світ-2000”, 2002, - 304 с.
- 13 Ющенко В.А., Міщенко В.І. Валютне регулювання: Навч. посіб. – К.: Тов-во “Знання”, КОО, 1999. – 359 с.
- 14 Гитман Л.Дж., Джонк М.Д. Основы инвестирования. Пер. с англ. – М.: Дело, 1999. – 1008 с.

Додаткова література

- 1 Корнеев В.В., Глущенко С.В. Цінні папери в системі фінансового ринку: Фінансовий ринок та ринок цінних паперів. Операції з цінними паперами. – К.: НДФІ, 1999. – 68 с.
- 2 Кандинская О.А. Управление финансовыми рисками: поиск оптимальной стратегии. – М.: Издательство АО “Консалтбанкир”, 2000. – 272с.
- 3 Рэдхед К., Хьюс С. Управление финансовыми рисками. Пер. с англ. – М.: ИНФРА – М, 1996. – 288 с.
- 4 Ценообразование на финансовом рынке: учебное пособие / Под ред. проф. В.Е. Есинова – С Пб.: Издательство С Пб ГУЭФ, 1998.- 240 с.
- 5 Примостка Л.О. Банківський менеджмент. Хеджування фінансових ризиків: Навч.посібник. – К.:КНЕУ, 1998. – 108 с.
- 6 Круглова Н.Ю. Основы бизнеса. – М., 2002.
- 7 Фондовый рынок: курс для начинающих. – М., 2002.
- 8 Мозговий О.М. Фондовый рынок: Навч. Посібник. – К., 1999.
- 9 Сохацька О.М. Біржова справа: Підручник. – Тернопіль, 2003.
- 10 Рубцов Б.Б. Мировые рынки ценных бумаг. – М., 2002.

Розробники робочої навчальної програми з дисципліни “Ринок фінансових послуг”:
Доцент кафедри “Фінанси” к.т.н., В.М. Грідасов
Асистент кафедри “Фінанси” С.В Кривченко
Асистент кафедри “Фінанси” А.І. Семененко

Додаток А
Теми рефератів

1. Способи розрахунку індексів фінансового ринку.
2. Органи, що здійснюють державне регулювання ринку цінних паперів.
3. Характеристика ЗУ «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні».
4. Інформаційне забезпечення функціонування ринку цінних паперів.
Розшифровка біржових зведень.
5. Регулювання діяльності Національної депозитарної системи.
6. Електронна торгівля фінансовими контрактами.
7. Державний контроль за випуском і звертанням цінних паперів.
8. Державне регулювання ринку цінних паперів. Мети і задачі.
9. Діяльність Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку.
10. Структура Національної депозитарної системи.
11. Учасники Національної депозитарної системи.
12. Реєстр власників іменних цінних паперів.
13. Показники функціонування фондового ринку.
14. Платежі, здійснювані з використанням кредитних карток в Україні.
15. Облігації зовнішніх державних позик.
16. Форми державного регулювання ринку цінних паперів.
17. Фондовий ринок. Класифікація цінних паперів.
18. Кліринг і розрахунки по угодах про цінні папери.
19. Особливості функціонування українського фондового ринку.
20. Особливості електронного звертання цінних паперів.

Додаток Б

Перелік питань для складання іспиту

1. Фондовый рынок. Классификация ценных бумаг.
2. Особенности функционирования украинского фондового рынка.
3. Показатели функционирования фондового рынка.
4. Способы расчета индексов финансового рынка.
5. Оценка финансового состояния эмитента.
6. Экономический смысл технического анализа. Аксиомы технического анализа.
7. Теория случайных событий и геометрия частей.
8. Классические фигуры технического анализа.
9. Теория оптимального инвестиционного портфеля.
10. Анализ доходности инвестиционного портфеля.
11. Анализ уровня риска инвестиционного портфеля.
12. Факторы влияющие на курсовую стоимость акций.
13. Виды и функции фондовых индексов.
14. Теория технического анализа Доу.
15. Сущность теории Марковица.
16. Виды ценных бумаг обращающихся в Украине.
17. Механизм расчета индекса Доу-Джонса.
18. Механизм выпуска акций. Выплата дохода по акциям.
19. Механизм выпуска облигаций. Выплата дохода по облигациям.
20. Деятельность Государственной комиссии по ценным бумагам и фондовому рынку.
21. Формы государственного регулирования рынка ценных бумаг.
22. Органы, осуществляющие государственное регулирование рынка ценных бумаг.
23. Структура Национальной депозитарной системы.
24. Клиринг и расчеты по соглашениям о ценных бумагах.
25. Реестр собственников именных ценных бумаг.
26. Участники Национальной депозитарной системы.
27. Особенности электронного обращения ценных бумаг.
28. Регулирование деятельности Национальной депозитарной системы.
29. Государственное регулирование рынка ценных бумаг. Цели и задачи.
30. Облигации внешних государственных займов.
31. Казначейские обязательства. Порядок выпуска и выплаты доходов.
32. Порядок регистрации выпуска ценных бумаг.
33. Устав и правила фондовой биржи.
34. Государственный контроль за выпуском и обращением ценных бумаг.
35. Характеристика ЗУ «О Национальной депозитарной системе и особенностях электронного обращения ценных бумаг в Украине».

36. Характеристика ЗУ «О государственном регулировании рынка ценных бумаг в Украине».
37. Характеристика ЗУ «О ценных бумагах и фондовой бирже».
38. Платежи, осуществляемые с использованием кредитных карточек в Украине.
39. Понятие и виды биржевых индексов.
40. Информационное обеспечение функционирования рынка ценных бумаг. Расшифровка биржевых сводок.
41. Теория ценообразования опционов.
42. Модель определения цен основных активов (САРМ).
43. Модель арбитражного ценообразования.
44. Модель Блэка с нулевой «бетой».
45. Многофакторная модель САРМ Мертона.
46. Виды и характеристика инвестиционных рисков.
47. Использование фьючерсов на биржевые индексы.
48. Использование процентных фьючерсов и опционов в управлении инвестициями.
49. Согласование форвардных процентных ставок.
50. Краткосрочные и долгосрочные процентные фьючерсы.